

مجموعه شرح وظایف و شاخص های آموزش سلامت در سطوح مختلف
نظام ارائه خدمات سلامت کشور
(و فرمهای آماری)

الف) شرح وظایف

مقدمه

بیش از پنجاه سال است که آموزش سلامت در ایران تشکیلات سازمانی دارد ولی با وجود چنین سابقه طولانی، این بخش شاهد فراز و نشیب های بسیاری بوده است. در طی این دوره، کارشناسان بخش اجرایی آموزش سلامت کشور در دفتر آموزش و ارتقای سلامت معاونت سلامت، واحدهای آموزش سلامت معاونت بهداشتی دانشگاه های علوم پزشکی و واحدهای آموزش سلامت در مراکز بهداشت شهرستان ها، همواره با طیف گسترده ای از وظایف حرفه ای و جایگاه اداری برای آموزش سلامت روبرو بوده اند که گاه به استقلال آن با عناوینی مانند مدیریت برنامه های آموزش سلامت، اداره کل ارتباطات و آموزش سلامت یا دفتر هماهنگی برنامه های ارتباطات و آموزش سلامت، و زمانی به حذف یا ادغام در سایر مراکز یا دفاتر زیرمجموعه معاونت سلامت منجر شده است.

اکنون که نزدیک به دو سال از احیای مجدد دفتر آموزش سلامت می گذرد و این بار به درستی نام جامع دفتر آموزش و ارتقای سلامت را بر خود دارد، نیاز به تدوین مجموعه جدید شرح وظایف برای سطوح مختلف واحدهای آموزش سلامت بیش از پیش احساس می شود. در کنار این اصلاح جایگاه، تغییرات پایه ای که در طی سالیان اخیر در اصول و مفاهیم آموزش و ارتقای سلامت رخ داده است، سبب شده تا نوع فعالیت های مرتبط با این حوزه دستخوش تغییراتی شود. توجه جهانی به مکانیسم های عملیاتی کردن منشور اتاوا، به عنوان اساس رویکرد ارتقای سلامت و ورود متخصصان و صاحب نظران آموزش سلامت به حوزه های سیاستگذاری، تقویت اقدامات جامعه، توسعه محیط های حامی سلامت و بازنگری در نظام ارائه خدمات در کنار توجه به توانمندی مخاطبان برنامه های سلامت، سبب شده است تا نگاه به آموزش و ارتقای سلامت تغییر کند و انتظارات از آن نیز افزایش یابد.

مجموعه ای که در پیش رو دارید شامل شرح وظایف دفتر آموزش و ارتقای سلامت و واحدهای آموزش سلامت در ستاد معاونت بهداشتی دانشگاه های علوم پزشکی و شبکه های بهداشت و درمان شهرستان هاست که حاصل بررسی و مرور منابع، اقدامات قبلی انجام شده در این زمینه و نظرات گروهی از کارشناسان مسئول آموزش سلامت کشور به حساب می آید. تهیه کنندگان این مجموعه از ارائه نظرات اعضای خانواده بزرگ آموزش سلامت کشور استقبال می کنند.

شرح وظایف دفتر آموزش و ارتقای سلامت

۱. تدوین سیاست ها، راهبردها و اهداف کلان آموزش و ارتقای سلامت کشور
۲. ارایه مشاوره فنی در زمینه آموزش و ارتقای سلامت به نظام سلامت و سایر بخش های توسعه
۳. برنامه ریزی برای انجام نیازسنجی آموزشی مرتبط با اولویت های سلامت در سطح کشور
۴. طراحی برنامه های آموزشی مبتنی بر نتایج حاصل از نیازسنجی آموزشی و سایر شواهد در سطح کشور
۵. آموزش کارکنان بخش سلامت در حوزه های آموزشی، ارتباطی، اطلاع رسانی و ارتقای سلامت
۶. توانمندسازی کارشناسان آموزش سلامت برای ایفای وظایف تخصصی خود در برنامه های آموزش و ارتقای سلامت
۷. تدوین و بازنگری در استانداردهای فرآیندهای آموزش و ارتقای سلامت و مشارکت در پیاده سازی آنها
۸. ارزشیابی برنامه های آموزش و ارتقای سلامت و نظارت بر رعایت استانداردها در فرآیندهای آموزش سلامت در سطح کشور
۹. مشارکت در طراحی و اجرای بسیج های اطلاع رسانی آموزشی در سطح ملی
۱۰. سازماندهی و نظارت بر توزیع نیروی انسانی آموزش سلامت در کشور
۱۱. تامین و توزیع منابع مالی برنامه های آموزش و ارتقای سلامت و نظارت بر هزینه کرد آن در سطح کشور
۱۲. جلب حمایت و همکاری درون بخشی برای پیشبرد برنامه های آموزش و ارتقای سلامت
۱۳. مشارکت در طراحی و اجرای برنامه های جلب حمایت قانونگذاران و سیاستگذاران کشور برای وضع یا اصلاح قوانین مرتبط با سلامت
۱۴. مشارکت در طراحی و اجرای برنامه های جلب حمایت و مشارکت بخش های توسعه کشور برای پیشبرد برنامه های آموزش و ارتقای سلامت
۱۵. مشارکت در طراحی و اجرای برنامه های جلب حمایت و مشارکت شرکای عمده حوزه آموزش و ارتقای سلامت شامل رسانه های جمعی، موسسات و نهادهای خصوصی، سازمان های مردم نهاد و خیرین
۱۶. همکاری با شورای سیاستگذاری سلامت صدا و سیما در طراحی و اجرای برنامه های آموزش سلامت عمومی
۱۷. مشارکت در ایجاد و توسعه محیط های حامی سلامت (مانند پایگاه های مقاومت بسیج، مدارس مروج سلامت، بیمارستان های مروج سلامت و جوامع ایمن) در کشور

۱۸. مشارکت در شناسایی و تحلیل تعیین کننده های اجتماعی سلامت با هدف تعیین اهداف مداخلات آموزش و ارتقای سلامت در سطح کشور
۱۹. مشارکت در طراحی و اجرای برنامه های ترویج سبک زندگی سالم در کشور با استفاده از رویکردهای مناسب
۲۰. توسعه برنامه های مشارکت جامعه و تقویت تشکل های داوطلبانه در حوزه سلامت کشور
۲۱. مشارکت در گسترش برنامه های سلامت در مراکز آموزشی، محیط های کار، مراکز ارائه خدمات سلامت و مکان های عمومی
۲۲. همکاری با سایر دفاتر و ادارات کل معاونت در طراحی و اجرای مداخلات سلامت در سطح کشور
۲۳. مشارکت در طراحی و اجرای برنامه های مرتبط با مناسبت های سلامت در سطح کشور
۲۴. جمع آوری، تحلیل، گزارش و بازخورد آمار مربوط به فعالیت های آموزش سلامت دانشگاه ها
۲۵. حمایت از تولید و توسعه منابع علمی، رسانه ها و بانک های اطلاعاتی آموزش و ارتقای سلامت در کشور
۲۶. حمایت از طراحی و اجرای پژوهش های کاربردی در حوزه آموزش و ارتقای سلامت در سطح کشور
۲۷. شناسایی و حمایت از ایده های نوآورانه در حوزه آموزش و ارتقای سلامت
۲۸. همکاری با معاونت آموزشی وزارت بهداشت در تدوین و بازنگری کوریکولوم آموزشی رشته های علوم پزشکی

شرح وظایف واحد آموزش سلامت ستاد معاونت بهداشتی دانشگاه های علوم پزشکی

۱. اجرای سیاست ها و برنامه های ابلاغ شده از طرف دفتر آموزش و ارتقای سلامت
۲. ارایه مشاوره فنی در زمینه آموزش و ارتقای سلامت به واحدهای زیرمجموعه دانشگاه و سایر سازمان ها، ادارات و نهادها در منطقه
۳. برنامه ریزی برای انجام نیازسنجی آموزشی مرتبط با اولویت های سلامت منطقه
۴. طراحی برنامه های آموزشی مبتنی بر نتایج حاصل از نیازسنجی آموزشی و سایر شواهد در منطقه
۵. آموزش کارشناسان حوزه های ستادی دانشگاه علوم پزشکی در موضوعات آموزشی، ارتباطی، اطلاع رسانی و ارتقای سلامت
۶. توانمندسازی کارشناسان آموزش سلامت شهرستان های تابعه برای ایفای وظیفه تخصصی در برنامه های آموزش و ارتقای سلامت
۷. برنامه ریزی برای انتقال مهارت های آموزشی، ارتباطی و اطلاع رسانی به اعضای تیم سلامت
۸. ارزشیابی برنامه های آموزش و ارتقای سلامت و نظارت بر رعایت استانداردها در فرآیندهای آموزش سلامت منطقه
۹. مشارکت در طراحی و اجرای بسیج های اطلاع رسانی آموزشی در سطح منطقه
۱۰. سازماندهی و نظارت بر توزیع نیروی انسانی آموزش سلامت در منطقه تحت پوشش
۱۱. تامین و توزیع منابع مالی برنامه های آموزش و ارتقای سلامت منطقه و نظارت بر هزینه کرد آنها
۱۲. جلب حمایت و همکاری درون بخشی برای پیشبرد برنامه های آموزش و ارتقای سلامت منطقه
۱۳. مشارکت در طراحی و اجرای برنامه های جلب حمایت و مشارکت سازمان ها، ادارات و نهادهای دولتی و غیردولتی منطقه برای پیشبرد اهداف آموزش و ارتقای سلامت
۱۴. همکاری با صدا و سیما و سایر رسانه های جمعی در طراحی و اجرای برنامه های آموزش سلامت عمومی در منطقه
۱۵. مشارکت در ایجاد و توسعه محیط های حامی سلامت (مانند پایگاه های مقاومت بسیج، بیمارستان های مروج سلامت، مدارس مروج سلامت و جوامع ایمن) در منطقه

۱۶. مشارکت در شناسایی و تحلیل تعیین کننده های اجتماعی سلامت با هدف تعیین اهداف مداخلات آموزش و ارتقای سلامت در سطح منطقه
۱۷. مشارکت در طراحی و اجرای برنامه های ترویج سبک زندگی سالم با استفاده از رویکردهای مناسب در منطقه
۱۸. توسعه برنامه های مشارکتی و تقویت تشکل های داوطلبانه در حوزه سلامت منطقه
۱۹. مشارکت در گسترش برنامه های سلامت در مراکز آموزشی، محیط های کار، مراکز ارائه خدمات سلامت و مکان های عمومی
۲۰. همکاری با سایر واحدهای معاونت بهداشتی در طراحی و اجرای مداخلات سلامت در منطقه
۲۱. مشارکت در طراحی و اجرای برنامه های مرتبط با مناسبت های سلامت در سطح منطقه
۲۲. جمع آوری، تحلیل، گزارش و بازخورد آمار مربوط به فعالیت های آموزش سلامت شهرستان های تابعه
۲۳. حمایت از تولید و توسعه منابع علمی، رسانه ها و بانک های اطلاعاتی آموزش و ارتقای سلامت در منطقه
۲۴. مشارکت در طراحی و اجرای پژوهش های کاربردی در حوزه آموزش و ارتقای سلامت در سطح منطقه
۲۵. شناسایی و حمایت ایده های نوآورانه در زمینه آموزش و ارتقای سلامت منطقه
۲۶. همکاری با بخش آموزشی دانشگاه برای انتقال مهارت های آموزش و ارتقای سلامت به دانشجویان رشته های علوم پزشکی و معرفی رویکردها و برنامه های جدید به آنها

شرح وظایف واحد آموزش سلامت ستاد مرکز بهداشت شهرستان

۱. اجرای برنامه های ابلاغ شده از طرف واحد آموزش سلامت معاونت بهداشتی دانشگاه
۲. برنامه ریزی برای انجام نیازسنجی آموزشی براساس اولویت های سلامت شهرستان
۳. طراحی برنامه های آموزشی براساس نتایج حاصل از نیازسنجی آموزشی و و سایر شواهد در شهرستان
۴. ارائه مشاوره فنی در زمینه آموزش و ارتقای سلامت به واحدهای زیرمجموعه شبکه و سایر سازمان ها، ادارات و نهادها در شهرستان
۵. آموزش کارکنان ستادی شبکه بهداشت و درمان شهرستان در موضوعات آموزشی، ارتباطی، اطلاع رسانی و ارتقای سلامت
۶. برنامه ریزی برای انتقال مهارت های آموزشی، ارتباطی و اطلاع رسانی به اعضای تیم سلامت
۷. ارزشیابی برنامه های آموزش و ارتقای سلامت و نظارت بر رعایت استانداردها در فرآیندهای آموزش سلامت شهرستان
۸. مشارکت در طراحی و اجرای بسیج های اطلاع رسانی آموزشی در سطح شهرستان
۹. توزیع منابع مالی برنامه های آموزش و ارتقای سلامت در شهرستان
۱۰. جلب حمایت و همکاری درون بخشی برای پیشبرد برنامه های آموزش و ارتقای سلامت شهرستان
۱۱. مشارکت در طراحی و اجرای برنامه های جلب حمایت و مشارکت سازمان ها، ادارات و نهادهای دولتی و غیردولتی شهرستان برای پیشبرد اهداف آموزش و ارتقای سلامت
۱۲. همکاری با رسانه های جمعی شهرستان در طراحی و اجرای برنامه های آموزش سلامت عمومی
۱۳. مشارکت در ایجاد و توسعه محیط های حامی سلامت (مانند پایگاه های مقاومت بسیج، بیمارستان های مروج سلامت، مدارس مروج سلامت و جوامع ایمن) در شهرستان
۱۴. مشارکت در شناسایی و تحلیل تعیین کننده های اجتماعی سلامت با هدف تعیین اهداف مداخلات آموزش و ارتقای سلامت در سطح شهرستان
۱۵. مشارکت در طراحی و اجرای برنامه های ترویج سبک زندگی سالم با استفاده از رویکردهای مناسب در شهرستان
۱۶. توسعه برنامه های مشارکتی و تقویت تشکل های داوطلبانه در حوزه سلامت شهرستان

۱۷. مشارکت در گسترش برنامه های سلامت در مراکز آموزشی، محیط های کار، مراکز ارائه خدمات سلامت و مکان های عمومی
۱۸. همکاری با سایر واحدهای معاونت بهداشتی در طراحی و اجرای مداخلات سلامت در شهرستان
۱۹. مشارکت در طراحی و اجرای برنامه های مرتبط با مناسبت های سلامت در سطح شهرستان
۲۰. جمع آوری، تحلیل، گزارش و بازخورد آمار مربوط به فعالیت های آموزش سلامت مراکز بهداشتی درمانی تابعه
۲۱. حمایت از تولید و توسعه منابع علمی، رسانه ها و بانک های اطلاعاتی آموزش و ارتقای سلامت در شهرستان
۲۲. مشارکت در طراحی و اجرای پژوهش های کاربردی در حوزه آموزش و ارتقای سلامت در شهرستان
۲۳. شناسایی و حمایت ایده های نوآورانه در زمینه آموزش و ارتقای سلامت منطقه
۲۴. همکاری با بخش آموزشی دانشگاه برای انتقال مهارت های آموزش و ارتقای سلامت به دانشجویان رشته های علوم پزشکی و معرفی رویکردها و برنامه های جدید در شهرستان

ب) بسته پایش و ارزشیابی برنامه های آموزش و ارتقای سلامت

مقدمه

کارشناسان آموزش سلامت به ویژه آنان که در سطوح محیطی ارائه خدمات سلامت کار کرده اند و با اصول فعالیت در مراکز بهداشت استان ها و شهرستان ها آشنا هستند، با دشواری های فرآیند تدوین شاخص های پایش و ارزشیابی برای برنامه های آموزش سلامت آشنا می باشند. از یک طرف ماهیت میان رشته ای و هماهنگ کننده آموزش سلامت باعث می شود تا این واحد در ارتقای شاخص های سایر واحدها نقش مهمی داشته باشد و برخی از شاخص های ارزیابی کننده آن با فعالیت سایر واحدها ارتباط مستقیم داشته باشند، و از طرف دیگر ماهیت انتزاعی بسیاری از فعالیت های آموزش سلامت، تدوین شاخص های عینی سنجش موفقیت آموزش سلامت را مشکل کرده است. با وجود تلاش های بسیار کارشناسان آموزش سلامت در راستای تحقق اهداف بخش سلامت، توجه به استانداردهای طراحی و اجرای فرآیندهای آموزش سلامت و رعایت آنها، همچنان یکی از دغدغه های اصلی آنان به شمار می رود. به همین دلیل استفاده از ابزار مناسبی که بتواند روند این استانداردها و نتایج حاصل از آنها را پایش و ارزشیابی کند، ضروری خواهد بود.

ورود رویکردهای جدید به حوزه آموزش و ارتقای سلامت و به دنبال آن تغییرات غیرقابل اجتناب در شرح وظایف دفتر آموزش و ارتقای سلامت و واحدهای آموزش سلامت در ستاد معاونت های بهداشتی دانشگاه های علوم پزشکی و مراکز بهداشت شهرستان ها، سبب شده است تا نیاز به تدوین مجموعه کاملی از شاخص های پایش و ارزشیابی برنامه های آموزش و ارتقای سلامت احساس شود. با وجود اقداماتی که در طی سالیان اخیر، برای تدوین ابزارهای پایش و ارزشیابی فعالیت های آموزش سلامت انجام شده است، این نیاز احساس شده اعضای خانواده آموزش سلامت و تقاضای مکرر آنان برای تدوین و عرضه چنین ابزاری همچنان وجود دارد. بنابراین طراحی یک بسته پایش و ارزشیابی که بر مبنای نظرات و دیدگاه کارشناسان آموزش سلامت کشور و صاحب نظران این حوزه شکل گرفته باشد و علاوه بر جامعیت و اختصاصی بودن آن، جنبه کاربردی بودن آن نیز حفظ شود، در دستور کار دفتر قرار گرفت. تدوین مجموعه شرح وظایف دفتر آموزش و ارتقای سلامت و واحدهای آموزش سلامت معاونت های بهداشتی دانشگاه های علوم پزشکی و مراکز بهداشت شهرستان ها که با بهره گیری از نظرات کارشناسان آموزش سلامت کشور انجام شد، در راستای تعیین محورهای این بسته بود. مبنای تدوین این شاخص ها مجموعه شرح وظایف مذکور بود. با انجام بررسی های مکرر توسط گروهی از کارشناسان منتخب از دفتر آموزش و ارتقای سلامت و معاونت های بهداشتی دانشگاه های علوم پزشکی کشور، این شاخص ها اصلاح و نهایی شد و در حال حاضر به عنوان مجموعه ای کاربردی و قابل استناد برای استفاده در بخش سلامت ارائه می شود. تهیه کنندگان این مجموعه از ارائه نظرات اعضای خانواده بزرگ آموزش سلامت کشور استقبال می کنند.

در این فهرست سه گروه اصلی شاخص شامل شاخص های دروندادی و فرآیندی (به عنوان محورهای پایش برنامه های آموزش سلامت) و شاخص های بروندادی برای ارزشیابی عملکردی برنامه ها در نظر گرفته شده است.

آنچه به عنوان زیرساخت ضروری برای انجام فعالیت مطلوب در حوزه آموزش و ارتقای سلامت مطرح است و بدون آنها امکان طراحی و اجرای برنامه ها وجود ندارد، استانداردهای ورودی یا شاخص های دروندادی فرآیندهای آموزش و ارتقای سلامت را تشکیل می دهند. سه محور اصلی که در تدوین این استانداردها مدنظر قرار گرفته است عبارتند از:

- نیروی انسانی کافی در واحدهای استانی و شهرستانی آموزش سلامت که آگاه به شرح وظایف سازمانی و برخوردار از دانش و مهارت کافی در زمینه برنامه های آموزش و ارتقای سلامت باشند
- فضای فیزیکی، امکانات اداری و تجهیزات فنی کافی و مناسب برای عملیاتی کردن برنامه ها
- منابع مالی لازم برای عملیاتی کردن برنامه های آموزش و ارتقای سلامت

لازمه فعالیت کارآمد و اثربخش در حوزه آموزش و ارتقای سلامت، اجرای درست فرآیندهای درستی است که در کنار یکدیگر اهداف اصلی برنامه ها را دست یافتنی می سازد. محصول هر یک از این فرآیندها قطعات پازل گونه تصویر نهایی خواهد بود که بدون آنها امکان مشاهده آن تصویر وجود ندارد. این دسته از عوامل در دسته دیگری با نام شاخص های فرآیندی مورد توجه قرار گرفته اند. محورهای اصلی در این گروه از شاخص ها که می توان به نوعی وظایف اصلی نیروهای آموزش سلامت دانست، عبارتند از:

- برنامه ریزی آموزشی شامل نیازسنجی آموزشی، طراحی مداخلات آموزش سلامت، مشارکت در اجرای مداخلات و ارزشیابی برنامه های آموزش و ارتقای سلامت
- مشارکت در تولید محصولات و خدمات آموزشی در حوزه سلامت
- هماهنگی درون بخشی برای پیشبرد برنامه های آموزش و ارتقای سلامت
- نظارت بر فعالیت های آموزش و ارتقای سلامت سطوح پایین تر
- جلب حمایت همه جانبه از برنامه های آموزش و ارتقای سلامت با هدف اصلاح سیاست های عمومی مرتبط با سلامت، تقویت اقدامات جامعه برای پیشبرد سلامت و توسعه محیط های حامی سلامت

آنچه برای فعالان حوزه سلامت به ویژه تصمیم گیرندگان اهمیت دارد میزان دستیابی به اهداف مورد انتظار (اثربخشی) و صرف هزینه کمتر برای دستیابی به آن اهداف (کارایی) و نیز ترکیبی از این دو (بهره وری) است. کانون توجه اصلی در شاخص های برون دادی، سنجش تاثیرات برنامه های آموزش و ارتقای سلامت است. اگر اثرات برنامه های آموزش سلامت را در سه محور اتخاذ رفتار سالم، گسترش فرهنگ سلامت و افزایش سطح سواد سلامت در جامعه در نظر بگیریم، به نظر می رسد اندازه گیری این محورها به عنوان اثر میان مدت و بلندمدت برنامه های آموزش سلامت، حداقل در حال حاضر و با زیرساخت های موجود نظام ارائه خدمات سلامت میسر نخواهد بود و یا نیاز به ترویج دیدگاه پژوهشی در حوزه اجرایی آموزش سلامت دارد. این دلیل به همراه ماهیت بین بخشی و هماهنگ کننده آموزش سلامت و نیز نبود برنامه های مستقل به گیرندگان خدمات مانند آنچه در برنامه های واحدهای با بسته های خدمتی مستقل مانند خانواده، محیط و بیماری ها دیده می

شود، مانع از این خواهد شد که اثرات بلندمدت برنامه های آموزش سلامت مورد ارزیابی دقیق قرار گیرد. بنابراین شاخص های برون دادی عملکردی مدنظر قرار گرفته است که شامل این محورهای پیشنهادی است:

- برنامه های آموزشی مرتبط با آموزش و ارتقای سلامت برای کارشناسان آموزش سلامت و سایر واحدها
- مداخلات آموزش سلامت طراحی، اجرا و ارزشیابی شده در محیط های مختلف
- کارگاه های آموزشی برای کارکنان نظام ارائه خدمات سلامت
- کارکنان توانمند شده برای فعالیت در حوزه آموزش سلامت
- بسیج های اطلاع رسانی آموزشی طراحی، اجرا و ارزشیابی شده
- رسانه های آموزشی طراحی، اجرا و ارزشیابی شده
- منابع علمی آموزش سلامت
- نظارت بر فعالیت های آموزش سلامت
- محصولات کمیته های آموزش سلامت
- پژوهش های کاربردی در حوزه آموزش سلامت
- جلسات هماهنگی درون بخشی و بین بخشی
- برنامه های مناسبتی مرتبط با آموزش سلامت
- برنامه های مشترک آموزشی با رسانه های جمعی

با توجه به این دسته بندی، بسته پایش و ارزشیابی واحدهای آموزش سلامت در دو سطح معاونت بهداشتی دانشگاه های علوم پزشکی و مراکز بهداشت شهرستان ها تهیه شده است.

ابزار پایش دروندادها و فرآیندها در واحد آموزش سلامت معاونت بهداشتی دانشگاه ها

ردیف	محور پایش	بلی	خیر	وزن (۱-۳)	امتیاز
۱	تناسب تعداد کارشناسان شاغل* در واحد با تعداد پست سازمانی واحد			۲	
۲	تناسب تعداد پست سازمانی کارشناسی آموزش سلامت* با تعداد شهرستان های تابعه			۲	
۳	تناسب تعداد کارشناسان شاغل در واحد با تعداد شهرستان های تابعه			۲	
۴	تناسب تعداد پست سازمانی واحد که در اختیار کارشناسان شاغل در واحد است با تعداد کل پست های سازمانی واحد			۱	
۵	تناسب تعداد کارشناسان شاغل در واحد که فقط وظایف آموزش سلامت را انجام می دهند با تعداد کل کارشناسان شاغل در واحد			۲	
۶	وجود کارشناس مسئول با حداقل پنج سال سابقه مسئولیت واحد یا وجود کارشناس مسئول با کمتر از پنج سال سابقه مسئولیت که بیش از ۷۵ درصد دوره های مدون آموزش و ارتقای سلامت را گذرانده باشد			۳	
۷	تناسب تعداد کارشناسان شاغل در واحد با حداقل سه سال سابقه کار در واحد آموزش سلامت با تعداد کل کارشناسان شاغل در واحد			۲	
۸	تناسب تعداد کارشناسان واحد آموزش سلامت که بیش از ۷۵ درصد دوره های مدون آموزش و ارتقای سلامت را گذرانده اند با تعداد کل کارشناسان شاغل در واحد			۳	
۹	حضور حداقل یک نفر کارشناس ارشد رشته آموزش بهداشت در واحد			۱	
۱۰	تناسب تعداد کارشناسان شاغل در واحد با مدرک تحصیلی بهداشت عمومی و آموزش بهداشت با تعداد کل کارشناسان شاغل در واحد			۱	
۱۱	تناسب تعداد شهرستان های با حداقل یک نفر کارشناس آموزش سلامت با تعداد شهرستان های تابعه			۳	
۱۲	تناسب فضای فیزیکی در اختیار واحد آموزش سلامت با تعداد کارکنان شاغل در واحد			۲	
۱۳	وجود فضای فیزیکی اختصاصی واحد آموزش سلامت			۲	
۱۴	تناسب تجهیزات و امکانات در اختیار واحد آموزش سلامت			۲	
۱۵	هزینه کرد منابع مالی اختصاص داده شده به برنامه های آموزش سلامت براساس دستور خرج های ارسال شده			۲	
۱۶	وجود شرح وظایف مدون در واحد آموزش سلامت			۱	
۱۷	وجود منابع علمی و بانک های اطلاعاتی آموزش و ارتقای سلامت در واحد			۳	

۱۸	وجود موضوعات آموزش سلامت در برنامه استراتژیک (راهبردی) دانشگاه			۱
۱۹	وجود برنامه عملیاتی سالانه در واحد آموزش سلامت			۳
۲۰	انجام نیازسنجی آموزشی براساس دستورالعمل ابلاغ شده دفتر آموزش و ارتقای سلامت			۳
۲۱	تدوین برنامه عملیاتی آموزش سلامت براساس نتایج نیازسنجی آموزشی			۳
۲۲	اجرای برنامه عملیاتی آموزش سلامت مطابق با جدول زمان بندی			۳
۲۳	تشکیل کمیته آموزش سلامت در سطح ستاد معاونت بهداشتی			۳
۲۴	بررسی کلیه برنامه ها و مداخلات آموزش سلامت و تصمیم گیری درباره آنها در این کمیته			۳
۲۵	شرکت معاون بهداشتی و یا نماینده تام الاختیار او در تمام جلسات کمیته			۲
۲۶	حضور مسئولان واحدهای ستادی و یا نمایندگان تام الاختیار آنها در تمام جلسات کمیته			۲
۲۷	انطباق مراحل طراحی و تولید رسانه های آموزشی و اطلاع رسانی با استانداردها و ضوابط تعیین شده در ستاد			۳
۲۸	مشارکت واحد آموزش سلامت در اجرای مداخلات آموزش سلامت عمومی توسط سایر واحدها			۲
۲۹	نظارت بر ارزشیابی برنامه های آموزشی اجرا شده در ستاد			۳
۳۰	انتقال محتوای کارگاه های آموزشی برگزار شده توسط دفتر آموزش و ارتقای سلامت به کارشناسان آموزش سلامت حداکثر به فاصله سه ماه			۲
۳۱	وجود برنامه زمان بندی برای نظارت بر واحدهای آموزش سلامت شهرستان های تابعه			۲
۳۲	اجرای برنامه نظارت بر واحدهای آموزش سلامت تابعه مطابق با جدول زمان بندی			۲
۳۳	انجام نظارت بر واحدهای آموزش سلامت شهرستان های تابعه با استفاده از چک لیست های نظارتی			۲
۳۴	تشکیل جلسات هماهنگی کارشناسان واحدهای آموزش سلامت تابعه حداقل هر سه ماه یک بار			۳
۳۵	نظارت بر طراحی و اجرای مداخلات آموزش سلامت برای اجرا در مکان های عمومی و مراکز تجمع مخاطبان (مانند ترمینال ها، فرودگاه ها، مراکز خرید، فروشگاه های زنجیره ای و ...)			۲

*منظور از کارشناس فردی است که حایز شرایط پست کارشناسی آموزش سلامت است و کتابدار و مسوول سمعی بصری شامل این عنوان نیست

دستورالعمل تکمیل چک لیست پایش دروندادها و فرآیندها در

واحد آموزش سلامت معاونت بهداشتی دانشگاه های علوم پزشکی

- محدوده امتیاز برای هر محور صفر و ۱ است. به بلی امتیاز ۱ و خیر امتیاز ۰ تعلق می گیرد.
- وزن شاخص ضربی است براساس اهمیت هر شاخص که برای هر محور چک لیست ثابت است.
- امتیاز نهایی حاصل ضرب مقدار امتیاز کسب شده در وزن است.

ردیف ۱- تناسب تعداد کارشناسان شاغل در واحد با تعداد پست سازمانی واحد: تنها در مواردی که این نسبت یک و بیشتر از یک باشد، بلی علامت زده شود.

ردیف ۲- تناسب تعداد پست سازمانی واحد با تعداد شهرستان های تابعه: با توجه به استاندارد پیشنهادی زیر برای این شاخص، بلی یا خیر را علامت بزنید:

الف- معاونت های بهداشتی با ۰ تا ۵ شهرستان: حداقل یک پست سازمانی (به علاوه کارشناس مسئول)

ب- معاونت های بهداشتی با ۶ تا ۱۰ شهرستان: حداقل دو پست سازمانی (به علاوه کارشناس مسئول)

ج- معاونت های بهداشتی با ۱۱ تا ۱۵ شهرستان: حداقل سه پست سازمانی (به علاوه کارشناس مسئول)

د- معاونت های بهداشتی با ۱۶ تا ۲۰ شهرستان: حداقل چهار پست سازمانی (به علاوه کارشناس مسئول)

ه- معاونت های بهداشتی با بیش از ۲۰ شهرستان: حداقل پنج پست سازمانی (به علاوه کارشناس مسئول)

ردیف ۳- تناسب تعداد کارشناسان شاغل در واحد با تعداد شهرستان های تابعه: با توجه به استاندارد پیشنهادی زیر برای این شاخص، بلی یا خیر را علامت بزنید:

الف- معاونت های بهداشتی با ۰ تا ۵ شهرستان: حداقل یک نفر کارشناس (به علاوه کارشناس مسئول)

ب- معاونت های بهداشتی با ۶ تا ۱۰ شهرستان: حداقل دو نفر کارشناس (به علاوه کارشناس مسئول)

ج- معاونت های بهداشتی با ۱۱ تا ۱۵ شهرستان: حداقل سه نفر کارشناس (به علاوه کارشناس مسئول)

د- معاونت های بهداشتی با ۱۶ تا ۲۰ شهرستان: حداقل چهار نفر کارشناس (به علاوه کارشناس مسئول)

ه- معاونت های بهداشتی با بیش از ۲۰ شهرستان: حداقل پنج نفر کارشناس (به علاوه کارشناس مسئول)

ردیف ۴- تناسب تعداد پست سازمانی واحد که در اختیار کارشناسان شاغل در واحد است با تعداد کل پست های سازمانی واحد: تنها در مواردی که این نسبت یک باشد، بلی علامت زده شود.

ردیف ۵- تناسب تعداد کارشناسان شاغل در واحد که فقط وظایف آموزش سلامت را انجام می دهند با تعداد کل کارشناسان شاغل در واحد: تعداد کارشناسانی که وظایف غیرمرتبط با آموزش سلامت را برعهده دارند از صورت این نسبت کم خواهد شد. تنها در مواردی که این نسبت یک باشد، بلی علامت زده شود.

ردیف ۶- وجود کارشناس مسئول با حداقل پنج سال سابقه مسئولیت واحد یا وجود کارشناس مسئول با کمتر از پنج سال سابقه مسئولیت که دوره های مدون* آموزش و ارتقای سلامت را گذرانده باشد: برای کسب امتیاز کامل از این شاخص، داشتن سابقه مسئولیت بالای پنج سال یا گذراندن حداقل ۷۵ درصد از دوره های مدون آموزش و ارتقای سلامت لازم است.

*دوره های مدون آموزش و ارتقای سلامت شامل دوره های زیر است:

۱- آشنایی با مفاهیم کلیدی آموزش و ارتقای سلامت

۲- نیازسنجی آموزشی، طراحی برنامه آموزشی

۳- روش ها و شیوه های آموزشی

۴- ارزشیابی آموزشی

۵- آموزش سلامت مبتنی بر نظریه و الگو

۶- اصول آموزش همسانان

۷- اصول ارتباط برای سلامت

۸- اصول استفاده از راهبرد جلب حمایت همه جانبه

۹- اصول استفاده از بازاریابی اجتماعی

۱۰- اصول طراحی بسیج اطلاع رسانی آموزشی و تدوین پیام

ردیف ۷- تناسب تعداد کارشناسان شاغل در واحد با حداقل سه سال سابقه کار در واحد آموزش سلامت با تعداد کل کارشناسان شاغل در واحد: در محاسبه این شاخص، تنها وضعیت کارشناسان آموزش سلامت (نه کارشناس مسئول واحد) مدنظر است و در مواردی که این نسبت یک باشد، بلی علامت زده شود.

ردیف ۸- تناسب تعداد کارشناسان واحد آموزش سلامت که بیش از ۷۵ درصد دوره های مدون آموزش و ارتقای سلامت را گذرانده اند با تعداد کل کارشناسان شاغل در واحد: برای کسب امتیاز کامل از این شاخص، گذراندن بیش از ۷۵ درصد از دوره های مدون ذکر شده در توضیحات ردیف ۶ که از سوی دفتر آموزش و ارتقای سلامت ابلاغ می شود ضروری است.

ردیف ۱۰- تناسب تعداد کارشناسان شاغل در واحد با مدرک تحصیلی بهداشت عمومی و آموزش بهداشت با تعداد کل کارشناسان شاغل در واحد: در مواردی که این نسبت یک باشد، بلی علامت زده شود و امتیاز کامل داده خواهد شد.

ردیف ۱۱- نسبت تعداد شهرستان های با حداقل یک نفر کارشناس آموزش سلامت به کل تعداد شهرستان های تابعه: در مواردی که این نسبت یک باشد، بلی علامت زده شود.

ردیف ۱۲- تناسب فضای فیزیکی در اختیار واحد آموزش سلامت با تعداد کارکنان شاغل در واحد:
براساس ضوابط اعلام شده توسط واحدهای گسترش و بهداشت حرفه ای، حداقل فضای فیزیکی برای هر نفر از کارشناسان شاغل در واحد ۶ متر مربع است.

ردیف ۱۳- وجود فضای فیزیکی اختصاصی برای واحد آموزش سلامت: وجود اشتراک فضای فیزیکی واحد آموزش سلامت با سایر واحدها مانع از کسب امتیاز کامل از این شاخص خواهد شد.

ردیف ۱۴- تناسب تجهیزات و امکانات در اختیار واحد آموزش سلامت: این تناسب با در نظر گرفتن شرایط و امکانات محلی و عرف رایج تجهیزات و امکانات تعیین می شود ولی دارا بودن حداقل یک دستگاه کامپیوتر به همراه امکان دسترسی به اینترنت برای کارشناسان واحد ضروری است.

ردیف ۱۵- هزینه کرد منابع مالی اختصاص داده شده به برنامه های آموزش سلامت براساس دستور خرج های ارسال شده: با بررسی مستندات مربوط به هزینه کرد منابع تخصیص یافته به واحد، وضعیت امتیاز این شاخص مشخص خواهد شد.

ردیف ۱۷- وجود بانک اطلاعاتی مرتبط با آموزش و ارتقای سلامت در واحد: منابع علمی و بانک های اطلاعاتی شامل کلیه منابع چاپی و الکترونیک و نیز آرشیو رسانه های چاپی و الکترونیک مرتبط با آموزش و ارتقای سلامت خواهد بود.

ردیف ۱۸- وجود موضوعات آموزش سلامت در برنامه استراتژیک (راهبردی) دانشگاه: امتیاز این شاخص با رویت برنامه راهبردی دانشگاه و تایید برنامه های آموزش سلامت در آن داده خواهد شد. در صورتی که دانشگاه فاقد برنامه راهبردی است، مقداری برای این شاخص ثبت نخواهد شد.

ردیف ۲۰- انجام نیازسنجی آموزشی براساس دستورالعمل ابلاغ شده دفتر آموزش و ارتقای سلامت: در صورت انجام نیازسنجی آموزشی با الگوهایی به جز الگوی ابلاغ شده توسط دفتر آموزش و ارتقای سلامت، امتیاز کامل داده نمی شود و امتیاز یک به آن تعلق می گیرد.

ردیف ۲۱- تشکیل کمیته آموزش سلامت سطح ستاد معاونت بهداشتی: این کمیته که ممکن است نام های دیگری مانند کمیته فنی آموزش سلامت، کمیته آموزشی، کمیته علمی آموزش سلامت و ... نیز بر خود داشته باشد، کمیته ای است که به ریاست معاون بهداشتی دانشگاه و دبیری مسئول واحد آموزش سلامت و با حضور مسئولان واحدهای ستادی یا نمایندگان تام الاختیار آنها تشکیل می شود و هدف آن هماهنگ کردن برنامه های آموزش سلامت در سطح ستاد معاونت است.

ردیف ۲۴ تا ۲۶- این سه شاخص در صورتی مورد توجه قرار می گیرد که واحد از شاخص ردیف ۲۲ امتیازی گرفته باشد. برای بررسی این سه شاخص از صورتجلسات کمیته های آموزش سلامت استفاده خواهد شد.

ردیف ۲۷- انطباق مراحل طراحی و تولید رسانه های آموزشی و اطلاع رسانی با استانداردها و ضوابط تعیین شده در ستاد: انتظار می رود در ستاد معاونت بهداشتی، فرایند مشخصی برای طراحی و تولید رسانه های آموزشی مانند پوستر، پمفلت، فیلم، کتابچه و ... تعریف شده باشد. فرایندی که با نیازسنجی آغاز، با تهیه

محتوا، طراحی ساختار و پیش آزمون ادامه می یابد و در نهایت به انتشار و ارزشیابی اثرات آن در گروه هدف ختم می شود. در صورت وجود چنین فرایندی و انطباق مراحل طراحی و تولید حداقل ۷۵ درصد رسانه های تولید شده با این فرایند، امتیاز کامل داده می شود. کمیته آموزش سلامت می تواند خود چنین فرایندی را مشخص کند یا کمیته رسانه های آموزشی یا کمیته انتشارات چنین کاری را برعهده داشته باشد. اگر چنین کمیته هایی وجود نداشته باشد یا فرایندی را برای طراحی و تولید رسانه های آموزشی تعیین نکرده باشد، امتیازی تعلق نخواهد گرفت.

ردیف ۳۰- انتقال محتوای کارگاه های آموزشی برگزار شده توسط دفتر آموزش و ارتقای سلامت به کارشناسان آموزش سلامت حداکثر به فاصله سه ماه: انتقال محتوای کارگاه می تواند از طریق برگزاری کارگاه های مشابه، و یا ارائه آنها در طی جلسات توجیهی یا جلسات هماهنگی با کارشناسان آموزش سلامت باشد. بررسی صورتجلسات این نشست ها یا گزارش های مربوط به کارگاه ها برای امتیاز دادن به این شاخص ها لازم است.

ردیف ۳۲- اجرای برنامه نظارت بر واحدهای آموزش سلامت تابعه مطابق با جدول زمان بندی: در مواردی که حداقل ۷۵ درصد برنامه نظارتی اجرا شده باشد، بلی علامت زده می شود.

شاخص های ارزشیابی بروندادها در واحد آموزش سلامت معاونت بهداشتی دانشگاه ها

ردیف	عنوان شاخص	مقدار شاخص	امتیاز (۰-۲)	وزن (۱-۳)	امتیاز نهایی
۱	نسبت تعداد کارگاه های آموزشی برگزار شده توسط واحد به تعداد کل کارگاه های ابلاغ شده توسط دفتر در یک سال اخیر			۳	
۲	نسبت تعداد کارشناسان آموزش سلامت شرکت کننده در هر یک از کارگاه های آموزشی ابلاغ شده توسط دفتر به تعداد کل کارشناسان آموزش سلامت در یک سال اخیر			۳	
۳	نسبت تعداد کارشناسان ستادی شرکت کننده در هر یک از کارگاه های آموزشی ابلاغ شده توسط دفتر به تعداد کل کارشناسان ستادی در یک سال اخیر			۲	
۴	نسبت برنامه های آموزشی ستادی ارزشیابی شده به کل برنامه های آموزشی اجرا شده در طی ۶ ماه گذشته			۳	
۵	نسبت تعداد برنامه های آموزشی سایر واحدها که با مشاوره های فنی واحد آموزش سلامت طراحی و اجرا شده است به تعداد کل برنامه های آموزشی در طی ۶ ماه گذشته			۳	
۶	نسبت برنامه های بسیج اطلاع رسانی آموزشی ارزشیابی شده به تعداد کل برنامه های بسیج که توسط واحد یا با مشارکت آن در طی ۶ ماه گذشته اجرا شده است			۳	
۷	نسبت تعداد عناوین رسانه های آموزشی (کتابچه، پوستر، پمفلت، کلیپ، فیلم) ارزشیابی شده به تعداد کل رسانه های تولید شده در طی ۶ ماه گذشته			۳	
۸	نسبت تعداد پژوهش های کاربردی آموزش سلامت به تعداد کل پژوهش های انجام شده در ستاد در طی ۶ ماه گذشته			۱	
۹	نسبت تعداد جلسات کمیته آموزش سلامت تشکیل شده در ستاد به تعداد جلسات پیش بینی شده در طی ۶ ماه گذشته			۲	
۱۰	نسبت تعداد مصوبات اجرا شده کمیته آموزش سلامت به تعداد کل مصوبات در طی ۶ ماه گذشته			۳	

	۲			نسبت تعداد نظارت انجام شده بر فعالیت آموزش سلامت مراکز بهداشت تابعه به تعداد کل نظارت پیش بینی شده در ۶ ماه گذشته	۱۱
	۲			نسبت تعداد مراکز بهداشت نظارت شده به کل مراکز بهداشت تحت پوشش در ۶ ماه گذشته	۱۲
	۲			نسبت تعداد منابع علمی (شامل کتاب، کتابچه، جزوه آموزشی و سی دی) تولید شده با مسئولیت یا مشارکت واحد آموزش سلامت به تعداد کل منابع تولید شده در ستاد در ۶ ماه گذشته	۱۳
	۲			نسبت برنامه های مناسبی (مانند همایش ها و نمایشگاه ها) اجرا شده با مسئولیت و یا مشارکت واحد آموزش سلامت به تعداد کل این برنامه ها در طی ۶ ماه گذشته	۱۴
	۲			نسبت برنامه های مناسبی (مانند همایش ها و نمایشگاه ها) اجرا شده با هماهنگی های بین بخشی به تعداد کل این برنامه ها در طی ۶ ماه گذشته	۱۵
	۲			نسبت تعداد برنامه های آموزش عمومی مشترک با رسانه های جمعی منطقه به تعداد کل برنامه های آموزش سلامت عمومی در طی ۶ ماه گذشته	۱۶

دستورالعمل تکمیل شاخص های ارزشیابی بروندهای واحد آموزش سلامت معاونت بهداشتی دانشگاه های علوم پزشکی

- مقدار شاخص با درج صورت و مخرج کسر و تعیین مقدار نسبت مشخص می شود.
- حداقل امتیاز برای هر شاخص در جدول صفر و حداکثر امتیاز ۲ است. به موارد کامل امتیاز ۲، موارد ناقص امتیاز ۱ و موارد صفر امتیاز ۰ تعلق می گیرد.
- وزن شاخص ضربی است که براساس اهمیت هر شاخص به آن داده شده و مقدار ثابتی است.
- امتیاز نهایی حاصل ضرب مقدار امتیاز در وزن شاخص است.

ردیف ۱- نسبت تعداد کارگاه های آموزشی برگزار شده توسط واحد به تعداد کل کارگاه های ابلاغ شده توسط دفتر در یک سال اخیر: برای کسب امتیاز کامل از این شاخص، واحد آموزش سلامت باید در طی یک سال گذشته حداقل ۷۵ درصد کارگاه های ابلاغ شده توسط دفتر را برگزار کرده باشد. در صورت برگزاری ۲۵ تا ۷۵ درصد کارگاه ها امتیاز ۱ و کمتر از ۲۵ درصد امتیاز ۰ خواهد گرفت.

ردیف ۲- نسبت تعداد کارشناسان آموزش سلامت شرکت کننده در هر یک از کارگاه های آموزشی ابلاغ شده توسط دفتر به تعداد کل کارشناسان آموزش سلامت در یک سال اخیر: برای تعیین این شاخص، لازم است نسبت فوق برای هر کارگاه آموزشی به تفکیک محاسبه شود. در صورتی که در هر کارگاه آموزشی، حداقل ۷۵ درصد از کارشناسان آموزش سلامت حضور داشته باشند امتیاز ۲ داده خواهد شد. شرکت ۲۵ تا ۷۵ درصد کارشناسان آموزش سلامت در هر کارگاه، امتیاز ۱ و کمتر از ۲۵ درصد امتیاز ۰ داده خواهد شد.

ردیف ۳- نسبت تعداد کارشناسان ستادی شرکت کننده در هر یک از کارگاه های آموزشی ابلاغ شده توسط دفتر به تعداد کل کارشناسان ستادی در یک سال اخیر: برای تعیین این شاخص، لازم است نسبت فوق برای هر کارگاه آموزشی به تفکیک محاسبه شود. در صورتی که در هر کارگاه آموزشی، حداقل ۷۵ درصد از کارشناسان ستادی حضور داشته باشند امتیاز ۲ داده خواهد شد. شرکت ۲۵ تا ۷۵ درصد کارشناسان ستادی در هر کارگاه، امتیاز ۱ و کمتر از ۲۵ درصد امتیاز ۰ داده خواهد شد.

ردیف ۴- نسبت برنامه های آموزشی ستادی ارزشیابی شده به کل برنامه های آموزشی اجرا شده در طی ۶ ماه گذشته: با بررسی مستندات ارزشیابی برنامه های آموزشی برگزار شده در سطح ستاد، در صورتی که نسبت فوق حداقل ۷۵ درصد باشد، امتیاز کامل ۲ داده خواهد شد. وجود مستندات ارزشیابی در ۲۵ تا ۷۵ درصد برنامه های آموزشی اجرا شده، امتیاز ۱ و در کمتر از ۲۵ درصد موارد امتیاز ۰ داده خواهد شد.

ردیف ۵- نسبت تعداد برنامه های آموزشی سایر واحدها که با مشاوره های فنی واحد آموزش سلامت طراحی و اجرا شده است به تعداد کل برنامه های آموزشی در طی ۶ ماه گذشته: برای این شاخص،

مستندات مربوط به ارائه مشاوره های فنی آموزش سلامت شامل تعداد مراجعات حضوری و یا جلسات مشورتی که با هدف ارائه مشاوره های فنی برای طراحی مداخلات آموزشی انجام شده است، بررسی می شود. در صورت وجود چنین مستنداتی برای حداقل ۷۵ درصد باشد، امتیاز کامل ۲ داده خواهد شد. مستندات برای ۲۵ تا ۷۵ درصد برنامه های آموزشی، امتیاز ۱ و در کمتر از ۲۵ درصد موارد امتیاز ۰ داده خواهد شد.

ردیف ۶- نسبت برنامه های بسیج اطلاع رسانی آموزشی ارزشیابی شده به تعداد کل برنامه های بسیج که توسط واحد یا با مشارکت آن در طی ۶ ماه گذشته اجرا شده است: برای امتیازدهی به این شاخص، انتظار می رود حداقل برای ۷۵ درصد برنامه های بسیج های اطلاع رسانی آموزشی مستندات ارزشیابی وجود داشته باشد. مستندات برای ۲۵ تا ۷۵ درصد برنامه های آموزشی، امتیاز ۱ و در کمتر از ۲۵ درصد موارد امتیاز ۰ داده خواهد شد.

ردیف ۷- نسبت تعداد عناوین رسانه های آموزشی (کتابچه، پوستر، پمفلت، کلیپ، فیلم) ارزشیابی شده به تعداد کل رسانه های تولید شده در طی ۶ ماه گذشته: با بررسی مستندات ارزشیابی میزان تاثیر هر عنوان از رسانه های آموزشی تولید شده، در صورتی که نسبت فوق حداقل ۷۵ درصد باشد، امتیاز کامل ۲ داده خواهد شد. ارزشیابی ۲۵ تا ۷۵ درصد رسانه های آموزشی اجرا شده، امتیاز ۱ و نسبت کمتر از ۲۵ درصد امتیاز ۰ داده خواهد شد.

ردیف ۸- نسبت تعداد پژوهش های کاربردی آموزش سلامت به تعداد کل پژوهش های انجام شده در ستاد در طی ۶ ماه گذشته: برای این شاخص، کلیه مستندات مربوط به پژوهش های انجام شده در ستاد حوزه آموزش سلامت بررسی خواهد شد. با توجه به ماهیت برنامه های آموزش سلامت انتظار می رود بیش از ۲۰ درصد پژوهش های کاربردی ستادی به آموزش سلامت تعلق داشته باشد.

ردیف ۹- نسبت تعداد جلسات کمیته آموزش سلامت تشکیل شده در ستاد به تعداد جلسات پیش بینی شده در طی ۶ ماه گذشته: بررسی صورتجلسات مربوط به کمیته آموزش سلامت ستاد معاونت برای تعیین صورت نسبت فوق ضروری است. با توجه به این که انتظار می رود جلسات کمیته آموزش سلامت به صورت ماهانه برگزار شود، نسبت حداقل ۷۵ درصد امتیاز کامل ۲، نسبت بین ۲۵ تا ۷۵ درصد امتیاز ۱ و نسبت کمتر از ۲۵ درصد امتیاز ۰ خواهد داشت.

ردیف ۱۰- نسبت تعداد مصوبات اجرا شده کمیته آموزش سلامت به تعداد کل مصوبات در طی ۶ ماه گذشته: برای تعیین این تعداد، بررسی صورتجلسات کمیته های آموزش سلامت تشکیل شده و بررسی نتایج اقدامات مربوط به هر مصوبه لازم است. نسبت حداقل ۷۵ درصد امتیاز کامل ۲، نسبت بین ۲۵ تا ۷۵ درصد امتیاز ۱ و نسبت کمتر از ۲۵ درصد امتیاز ۰ خواهد داشت.

ردیف ۱۱- نسبت تعداد نظارت انجام شده بر فعالیت آموزش سلامت مراکز بهداشت تابعه به تعداد کل نظارت پیش بینی شده در ۶ ماه گذشته: با بررسی برنامه نظارت بر فعالیت های آموزش سلامت مراکز

بهداشت تابعه و مستندات مربوطه، نسبت حداقل ۷۵ درصد امتیاز کامل ۲، نسبت بین ۲۵ تا ۷۵ درصد امتیاز ۱ و نسبت کمتر از ۲۵ درصد امتیاز ۰ خواهد داشت.

ردیف ۱۱- نسبت تعداد مراکز بهداشت نظارت شده به کل مراکز بهداشت تحت پوشش در ۶ ماه گذشته: با بررسی برنامه نظارت بر فعالیت های آموزش سلامت مراکز بهداشت تابعه و مستندات مربوطه، نسبت حداقل ۷۵ درصد امتیاز کامل ۲، نسبت بین ۲۵ تا ۷۵ درصد امتیاز ۱ و نسبت کمتر از ۲۵ درصد امتیاز ۰ خواهد داشت.

ردیف ۱۳- نسبت تعداد منابع علمی (شامل کتاب، کتابچه، جزوه آموزشی و سی دی) تولید شده با مسئولیت یا مشارکت واحد آموزش سلامت به تعداد کل منابع تولید شده در ستاد در ۶ ماه گذشته: با توجه به ماهیت برنامه های آموزش سلامت انتظار می رود حداقل ۷۵ درصد منابع علمی ستاد با مسئولیت یا مشارکت واحد آموزش سلامت تولید شده باشد. در این صورت امتیاز شاخص ۲ خواهد بود. نسبت بین ۲۵ تا ۷۵ درصد امتیاز ۱ و نسبت کمتر از ۲۵ درصد امتیاز ۰ خواهد داشت.

ردیف ۱۴- نسبت برنامه های مناسبی (مانند همایش ها و نمایشگاه ها) اجرا شده با مسئولیت و یا مشارکت واحد آموزش سلامت به تعداد کل این برنامه ها در طی ۶ ماه گذشته: با توجه به ماهیت برنامه های آموزش سلامت انتظار می رود حداقل ۷۵ درصد برنامه های مناسبی با مشارکت واحد آموزش سلامت تولید شده باشد. در این صورت امتیاز شاخص ۲ خواهد بود. نسبت بین ۲۵ تا ۷۵ درصد امتیاز ۱ و نسبت کمتر از ۲۵ درصد امتیاز ۰ خواهد داشت.

ردیف ۱۵- نسبت برنامه های مناسبی (مانند همایش ها و نمایشگاه ها) اجرا شده با هماهنگی های بین بخشی به تعداد کل این برنامه ها در طی ۶ ماه گذشته: با توجه به ماهیت برنامه های مناسبی در حوزه سلامت، انتظار می رود حداقل ۷۵ درصد برنامه های مناسبی با هماهنگی های بین بخشی اجرا شود. در این صورت امتیاز ۲ خواهد بود. نسبت بین ۲۵ تا ۷۵ درصد امتیاز ۱ و نسبت کمتر از ۲۵ درصد امتیاز ۰ دارد. بررسی مستندات مربوط به چنین هماهنگی هایی مانند صورتجلسات و تفاهم نامه ها ضرورت دارد.

ردیف ۱۶- نسبت تعداد برنامه های آموزش عمومی مشترک با رسانه های جمعی منطقه به تعداد کل برنامه های آموزش سلامت عمومی در طی ۶ ماه گذشته: از آنجا که برنامه های اطلاع رسانی مشترک با رسانه های جمعی در بسیاری از دانشگاه ها برعهده واحدهای روابط عمومی است، در این شاخص تنها برنامه های آموزشی مشترک با این رسانه ها مورد توجه قرار می گیرد و مستندات آن بررسی می شود. انتظار می رود حداقل ۷۵ درصد برنامه های آموزش سلامت عمومی به صورت مشترک با رسانه های جمعی منطقه مانند رادیو، تلویزیون، مجلات و روزنامه ها اجرا شود. در این صورت امتیاز ۲ خواهد بود. نسبت بین ۲۵ تا ۷۵ درصد امتیاز ۱ و نسبت کمتر از ۲۵ درصد امتیاز ۰ دارد. بررسی مستندات مربوط به چنین همکاری هایی مانند صورتجلسات و تفاهم نامه ها ضرورت دارد.

ابزار پایش دروندادها و فرآیندها در واحد آموزش سلامت مراکز بهداشت شهرستان ها

ردیف	محور پایش	بلی	خیر	وزن (۱-۳)	امتیاز
۱	تناسب تعداد کارشناسان شاغل در واحد با تعداد پست سازمانی واحد			۲	
۲	تناسب تعداد پست سازمانی واحد با تعداد مراکز بهداشتی درمانی تابعه			۲	
۳	تناسب تعداد کارشناسان شاغل در واحد با تعداد مراکز بهداشتی درمانی تابعه			۲	
۴	تناسب تعداد پست های سازمانی واحد که در اختیار کارشناسان شاغل در واحد است به تعداد کل پست های سازمانی واحد			۱	
۵	تناسب تعداد کارشناسان شاغل در واحد که فقط وظایف آموزش سلامت را انجام می دهند به تعداد کل کارشناسان شاغل در واحد			۲	
۶	وجود کارشناس مسئول واحد با حداقل دو سال سابقه مسئولیت واحد یا وجود کارشناس مسئول با کمتر از دو سال سابقه مسئولیت که بیش از ۷۵ درصد دوره های مدون آموزش و ارتقای سلامت را گذرانده باشد			۳	
۷	تناسب تعداد کارشناسان شاغل در واحد دارای حداقل دو سال سابقه کار در واحد آموزش سلامت با تعداد کل کارشناسان واحد			۲	
۸	تناسب تعداد کارشناسان واحد آموزش سلامت که بیش از ۷۵ درصد دوره های مدون آموزش و ارتقای سلامت را گذرانده اند با تعداد کل کارشناسان شاغل در واحد			۳	
۹	تناسب تعداد کارشناسان شاغل در واحد با مدرک تحصیلی بهداشت عمومی و آموزش بهداشت با تعداد کل کارشناسان شاغل در واحد			۱	
۱۰	تناسب تعداد مراکز بهداشتی درمانی دارای رابط آموزش سلامت با تعداد کل مراکز بهداشتی درمانی تحت پوشش			۳	
۱۱	تناسب فضای فیزیکی در اختیار واحد آموزش سلامت با تعداد کارکنان شاغل در واحد			۲	
۱۲	وجود فضای فیزیکی اختصاصی برای واحد آموزش سلامت			۲	
۱۳	تناسب تجهیزات و امکانات در اختیار واحد آموزش سلامت			۲	
۱۴	هزینه کرد منابع مالی اختصاص داده شده به برنامه های آموزش سلامت براساس دستور خرج های ارسال شده			۲	
۱۵	وجود شرح وظایف مدون در واحد آموزش سلامت			۱	
۱۶	وجود منابع علمی و بانک های اطلاعاتی مرتبط با آموزش و ارتقای سلامت در واحد			۳	
۱۷	وجود برنامه عملیاتی سالانه در واحد آموزش سلامت			۳	
۱۸	جمع بندی نیازسنجی آموزشی انجام شده در مراکز تحت پوشش براساس			۳	

			دستورالعمل های ابلاغ شده از سوی معاونت بهداشتی دانشگاه	
۱۹	۳		تدوین برنامه عملیاتی آموزش سلامت براساس نتایج نیازسنجی آموزشی	
۲۰	۳		اجرای برنامه عملیاتی آموزش سلامت مطابق با جدول زمان بندی	
۲۱	۳		تشکیل کمیته آموزش سلامت در سطح ستاد مرکز بهداشت شهرستان	
۲۲	۳		بررسی کلیه برنامه ها و مداخلات آموزش سلامت و تصمیم گیری درباره آنها در این کمیته	
۲۳	۲		حضور رییس مرکز بهداشت شهرستان و یا نماینده تام الاختیار او در تمام جلسات کمیته	
۲۴	۲		حضور مسئولان واحدهای ستادی و یا نمایندگان تام الاختیار آنها در تمام جلسات کمیته	
۲۵	۳		انطباق مراحل طراحی و تولید رسانه های آموزشی و اطلاع رسانی با استانداردها و ضوابط تعیین شده توسط کمیته آموزش سلامت	
۲۶	۲		مشارکت واحد آموزش سلامت در اجرای مداخلات آموزشی سایر واحدها	
۲۷	۳		نظارت بر ارزشیابی برنامه های آموزشی اجرا شده در ستاد	
۲۸	۲		انتقال محتوای کارگاه های آموزشی برگزار شده توسط واحد آموزش سلامت معاونت بهداشتی به کارشناسان آموزش سلامت و رابطین آموزشی مراکز حداکثر به فاصله سه ماه	
۲۹	۲		وجود برنامه زمان بندی برای نظارت بر فعالیت های آموزشی واحدهای تحت پوشش مرکز بهداشت شهرستان	
۳۰	۲		انجام نظارت بر مراکز بهداشتی درمانی تابعه مطابق با جدول زمان بندی	
۳۱	۲		انجام نظارت بر واحدهای تابعه شهرستان با استفاده از چک لیست	
۳۲	۲		تشکیل جلسات هماهنگی رابطین آموزشی مراکز بهداشتی درمانی تابعه حداقل هر سه ماه یک بار	
۳۳	۲		طراحی و اجرای مداخلات آموزش سلامت برای اجرا در مکان های عمومی و مراکز تجمع مخاطبان (مانند ترمینال ها، فرودگاه ها، مراکز خرید، فروشگاه های زنجیره ای و ...)	

دستورالعمل تکمیل چک لیست پایش دروندادها و فرآیندها

واحد آموزش سلامت مراکز بهداشت شهرستان ها

- محدوده امتیاز برای هر محور صفر و ۱ است. به بلی امتیاز ۱ و خیر امتیاز ۰ تعلق می گیرد.
- وزن شاخص ضربی است براساس اهمیت هر شاخص که برای هر محور چک لیست ثابت است.
- امتیاز نهایی حاصل ضرب مقدار امتیاز کسب شده در وزن است.

ردیف ۱- تناسب تعداد کارشناسان شاغل در واحد با تعداد پست سازمانی واحد: تنها در مواردی که این نسبت یک و بیشتر از یک باشد، بلی علامت زده شود.

ردیف ۲- تناسب تعداد پست سازمانی واحد با تعداد مراکز بهداشتی درمانی تابعه: با توجه به استاندارد پیشنهادی زیر برای این شاخص، بلی یا خیر را علامت بزنید:

الف- مراکز بهداشت با ۰ حداکثر ۵ مرکز بهداشتی درمانی: حداقل یک پست سازمانی

ب- معاونت های بهداشتی با ۶ تا ۱۴ مرکز بهداشتی درمانی: حداقل دو پست سازمانی

ج- معاونت های بهداشتی دارای بیش از ۱۵ مرکز بهداشتی درمانی: حداقل سه پست سازمانی

ردیف ۳- تناسب تعداد کارشناسان شاغل در واحد با تعداد مراکز بهداشتی درمانی تابعه: با توجه به استاندارد پیشنهادی زیر برای این شاخص، بلی یا خیر را علامت بزنید:

الف- مراکز بهداشت با ۰ تا ۵ مرکز بهداشتی درمانی: حداقل یک نفر (که همان کارشناس مسئول واحد است)

ب- معاونت های بهداشتی با ۶ تا ۱۴ مرکز بهداشتی درمانی: حداقل دو نفر (یک نفر کارشناس به همراه کارشناس مسئول)

ج- معاونت های بهداشتی دارای بیش از ۱۵ مرکز بهداشتی درمانی حداقل سه نفر (دو نفر کارشناس به همراه کارشناس مسئول)

ردیف ۴- تناسب تعداد پست های سازمانی واحد که در اختیار کارشناسان شاغل در واحد است با تعداد کل پست های سازمانی واحد: تنها در مواردی که این نسبت یک باشد، بلی علامت زده شود.

ردیف ۵- تناسب تعداد کارشناسان شاغل در واحد که فقط وظایف مربوط به واحد آموزش سلامت را انجام می دهند با تعداد کل کارشناسان شاغل در واحد: تعداد کارشناسانی که وظایف غیرمرتبط با آموزش سلامت را برعهده دارند از صورت این نسبت کم خواهد شد. تنها در مواردی که این نسبت یک باشد، بلی علامت زده شود.

ردیف ۶- وجود کارشناس مسئول واحد با حداقل دو سال سابقه مسئولیت واحد یا وجود کارشناس مسئول با کمتر از دو سال سابقه مسئولیت که بیش از ۷۵ درصد دوره های مدون* آموزش و ارتقای

سلامت را گذرانده باشد: برای کسب امتیاز کامل از این شاخص، داشتن سابقه مسئولیت بالای پنج سال یا گذراندن حداقل ۷۵ درصد از دوره های مدون آموزش و ارتقای سلامت لازم است.

* دوره های مدون آموزش و ارتقای سلامت شامل دوره های زیر است:

۱- آشنایی با مفاهیم کلیدی آموزش و ارتقای سلامت

۲- نیازسنجی آموزشی، طراحی برنامه آموزشی

۳- روش ها و شیوه های آموزشی

۴- ارزشیابی آموزشی

۵- آموزش سلامت مبتنی بر نظریه و الگو

۶- اصول آموزش همسانان

۷- اصول ارتباط برای سلامت

۸- اصول استفاده از راهبرد جلب حمایت همه جانبه

۹- اصول استفاده از بازاریابی اجتماعی

۱۰- اصول طراحی بسیج اطلاع رسانی آموزشی و تدوین پیام

ردیف ۷- تناسب تعداد کارشناسان شاغل در واحد دارای حداقل دو سال سابقه کار در واحد آموزش

سلامت به تعداد کل کارشناسان واحد: در محاسبه این شاخص، تنها وضعیت کارشناسان آموزش سلامت (نه کارشناس مسئول واحد) مدنظر است و در مواردی که این نسبت یک باشد، بلی علامت زده شود.

ردیف ۸- تناسب تعداد کارشناسان واحد آموزش سلامت که بیش از ۷۵ درصد دوره های مدون

آموزش و ارتقای سلامت را گذرانده اند با تعداد کل کارشناسان شاغل در واحد: برای کسب امتیاز کامل از این شاخص، گذراندن بیش از ۷۵ درصد از دوره های مدون ذکر شده در توضیحات ردیف ۶ که از سوی دفتر آموزش و ارتقای سلامت ابلاغ می شود ضروری است.

ردیف ۹- تناسب تعداد کارشناسان شاغل در واحد با مدرک تحصیلی بهداشت عمومی و آموزش

بهداشت با تعداد کل کارشناسان شاغل در واحد: در مواردی که این نسبت یک باشد، بلی علامت زده شود و امتیاز کامل داده خواهد شد.

ردیف ۱۰- تناسب تعداد مراکز بهداشتی درمانی دارای رابط آموزش سلامت با تعداد کل مراکز

بهداشتی درمانی تحت پوشش: در مواردی که این نسبت یک باشد، بلی علامت زده شود.

ردیف ۱۱- تناسب فضای فیزیکی در اختیار واحد آموزش سلامت با تعداد کارکنان شاغل در واحد:

براساس ضوابط اعلام شده توسط واحدهای گسترش و بهداشت حرفه ای، حداقل فضای فیزیکی برای هر نفر از کارشناسان شاغل در واحد ۶ متر مربع است.

ردیف ۱۲- وجود فضای فیزیکی اختصاصی برای واحد آموزش سلامت: وجود اشتراک فضای فیزیکی

واحد آموزش سلامت با سایر واحدها مانع از کسب مقدار کامل امتیاز خواهد شد.

ردیف ۱۳- تناسب تجهیزات و امکانات در اختیار واحد آموزش سلامت: این تناسب با در نظر گرفتن شرایط و امکانات محلی و عرف رایج تجهیزات و امکانات تعیین می شود ولی دارا بودن حداقل یک دستگاه کامپیوتر به همراه امکان دسترسی به اینترنت برای کارشناسان واحد ضروری است.

ردیف ۱۴- هزینه کرد منابع مالی اختصاص داده شده به برنامه های آموزش سلامت براساس دستور خرج های ارسال شده: با بررسی مستندات مربوط به هزینه کرد منابع تخصیص یافته به واحد، وضعیت امتیاز این شاخص مشخص خواهد شد.

ردیف ۱۶- وجود منابع علمی و بانک های اطلاعاتی مرتبط با آموزش و ارتقای سلامت در واحد: منابع علمی و بانک های اطلاعاتی شامل منابع چاپی و الکترونیک و نیز آرشیو رسانه های چاپی و الکترونیک مرتبط با آموزش و ارتقای سلامت خواهد بود.

ردیف ۱۸- جمع بندی نیازسنجی آموزشی انجام شده در مراکز تحت پوشش براساس دستورالعمل های ابلاغ شده از سوی معاونت بهداشتی دانشگاه: در صورت انجام نیازسنجی آموزشی با الگوهایی به جز الگوی ابلاغ شده توسط معاونت بهداشتی دانشگاه، امتیاز کامل داده نمی شود.

ردیف ۲۱- تشکیل کمیته آموزش سلامت سطح ستاد مرکز بهداشت شهرستان: این کمیته که ممکن است نام های دیگری مانند کمیته فنی آموزش سلامت، کمیته آموزشی، کمیته علمی آموزش سلامت و ... نیز بر خود داشته باشد، کمیته ای است که به ریاست رییس مرکز بهداشت شهرستان و دبیری مسئول واحد آموزش سلامت و با حضور مسئولان واحدهای ستادی یا نمایندگان تام الاختیار آنها تشکیل می شود و هدف آن هماهنگ کردن برنامه های آموزش سلامت در سطح ستاد معاونت است.

ردیف ۲۲ تا ۲۴- این سه شاخص در صورتی مورد توجه قرار می گیرد که واحد از شاخص ردیف ۲۲ امتیازی گرفته باشد. برای بررسی این سه شاخص از صورتجلسات کمیته های آموزش سلامت استفاده خواهد شد.

ردیف ۲۵- انطباق مراحل طراحی و تولید رسانه های آموزشی و اطلاع رسانی با استانداردها و ضوابط تعیین شده توسط کمیته آموزش سلامت: انتظار می رود در ستاد معاونت بهداشتی، فرایند مشخصی برای طراحی و تولید رسانه های آموزشی مانند پوستر، پمفلت، فیلم، کتابچه و ... تعریف شده باشد. فرایندی که با نیازسنجی آغاز، با تهیه محتوا، طراحی ساختار و پیش آزمون ادامه می یابد و در نهایت به انتشار و ارزشیابی اثرات آن در گروه هدف ختم می شود. در صورت وجود چنین فرایندی و انطباق مراحل طراحی و تولید حداقل ۷۵ درصد رسانه های تولید شده با این فرایند، امتیاز کامل داده می شود. کمیته آموزش سلامت می تواند خود چنین فرایندی را مشخص کند یا کمیته رسانه های آموزشی یا کمیته انتشارات چنین کاری را برعهده داشته باشد. اگر چنین کمیته هایی وجود نداشته باشد یا فرایندی را برای طراحی و تولید رسانه های آموزشی تعیین نکرده باشد، امتیازی تعلق نخواهد گرفت.

ردیف ۲۸- انتقال محتوای کارگاه های آموزشی برگزار شده توسط دفتر آموزش و ارتقای سلامت به کارشناسان آموزش سلامت و رابطین آموزشی مراکز حداکثر به فاصله سه ماه: انتقال محتوای کارگاه

می تواند از طریق برگزاری کارگاه های مشابه، و یا ارائه آنها در طی جلسات توجیهی یا جلسات هماهنگی با کارشناسان آموزش سلامت باشد. بررسی صورتجلسات این نشست ها یا گزارش های مربوط به کارگاه ها برای امتیاز دادن به این شاخص ها لازم است.

ردیف ۳۱- انجام نظارت بر واحدهای تابعه شهرستان مطابق با جدول زمان بندی: در مواردی که حداقل ۷۵ درصد برنامه نظارتی اجرا شده باشد، بلی علامت زده می شود.

شاخص های ارزشیابی بروندها در واحد آموزش سلامت مراکز بهداشت شهرستان ها

ردیف	عنوان شاخص	مقدار شاخص	امتیاز (۰-۲)	وزن (۱-۳)	امتیاز نهایی
۱	نسبت تعداد کارگاه های آموزشی برگزار شده توسط واحد به تعداد کل کارگاه های ابلاغ شده در یک سال اخیر			۳	
۲	نسبت تعداد کارکنان محیطی شرکت کننده در هر یک از کارگاه های آموزشی ابلاغ شده به تعداد کل کارکنان محیطی در یک سال اخیر			۳	
۳	نسبت تعداد کارشناسان ستادی شرکت کننده در هر یک از کارگاه های آموزشی ابلاغ شده به تعداد کل کارشناسان ستادی در یک سال اخیر			۲	
۴	نسبت برنامه های آموزشی ستادی ارزشیابی شده به کل برنامه های آموزشی اجرا شده در طی ۶ ماه گذشته			۳	
۵	نسبت تعداد برنامه های آموزشی ستادی سایر واحدها که با مشاوره های فنی واحد آموزش سلامت طراحی و اجرا شده است به تعداد کل برنامه های آموزشی در طی ۶ ماه گذشته			۳	
۶	نسبت برنامه های بسیج اطلاع رسانی آموزشی ارزشیابی شده به تعداد کل برنامه های بسیج که توسط واحد یا با مشارکت آن در طی ۶ ماه گذشته اجرا شده است			۳	
۷	نسبت تعداد عناوین رسانه های آموزشی (کتابچه، پوستر، پمفلت، کلیپ، فیلم) ارزشیابی شده به تعداد کل رسانه های تولید شده در طی ۶ ماه گذشته			۳	
۸	نسبت تعداد پژوهش های کاربردی آموزش سلامت به تعداد کل پژوهش های انجام شده در ستاد در طی ۶ ماه گذشته			۱	
۹	نسبت تعداد جلسات کمیته آموزش سلامت تشکیل شده در ستاد به تعداد جلسات پیش بینی شده در طی ۶ ماه گذشته			۲	
۱۰	نسبت تعداد مصوبات اجرا شده کمیته آموزش سلامت به تعداد کل مصوبات در طی ۶ ماه گذشته			۳	

	۲			نسبت تعداد نظارت انجام شده بر فعالیت های آموزش سلامت مراکز بهداشتی درمانی تابعه به تعداد کل نظارت های پیش بینی شده در ۶ ماه گذشته	۱۱
	۲			نسبت تعداد مراکز بهداشتی درمانی نظارت شده به تعداد کل مراکز تحت پوشش در ۶ ماه گذشته	۱۲
	۲			نسبت تعداد برنامه های آموزشی اجرا شده با مشارکت واحد آموزش سلامت در محیط های آموزشی به تعداد کل این برنامه ها در ۶ ماه گذشته	۱۳
	۲			نسبت تعداد برنامه های آموزشی اجرا شده با مشارکت واحد آموزش سلامت در محیط های کار به تعداد کل این برنامه ها در ۶ ماه گذشته	۱۴
	۲			نسبت تعداد برنامه های آموزشی اجرا شده با مشارکت واحد آموزش سلامت در مکان های عمومی به تعداد کل این برنامه ها در ۶ ماه گذشته	۱۵
	۲			نسبت تعداد منابع علمی (شامل کتاب، کتابچه، جزوه آموزشی و سی دی) تولید شده با مسئولیت یا مشارکت واحد آموزش سلامت به تعداد کل منابع تولید شده در ستاد در ۶ ماه گذشته	۱۶
	۲			نسبت برنامه های مناسبی (مانند همایش ها و نمایشگاه ها) اجرا شده با مسئولیت و یا مشارکت واحد آموزش سلامت به تعداد کل این برنامه ها در طی ۶ ماه گذشته	۱۷
	۲			نسبت برنامه های مناسبی (مانند همایش ها و نمایشگاه ها) اجرا شده با هماهنگی های بین بخشی به تعداد کل این برنامه ها در طی ۶ ماه گذشته	۱۸

دستورالعمل تکمیل شاخص های ارزشیابی برون دادهای واحد آموزش سلامت مراکز بهداشت شهرستان ها

- مقدار شاخص با درج صورت و مخرج کسر و تعیین مقدار نسبت مشخص می شود.
- حداقل امتیاز برای هر شاخص در جدول صفر و حداکثر امتیاز ۲ است. به موارد کامل امتیاز ۲، موارد ناقص امتیاز ۱ و موارد صفر امتیاز ۰ تعلق می گیرد.
- وزن شاخص ضربی است که براساس اهمیت هر شاخص به آن داده شده و مقدار ثابتی است.
- امتیاز نهایی حاصل ضرب مقدار امتیاز در وزن شاخص است.

ردیف ۱- نسبت تعداد کارگاه های آموزشی برگزار شده توسط واحد به تعداد کل کارگاه های ابلاغ شده در یک سال اخیر: برای کسب امتیاز کامل از این شاخص، واحد آموزش سلامت باید در طی یک سال گذشته حداقل ۷۵ درصد کارگاه های ابلاغ شده توسط معاونت بهداشتی را برگزار کرده باشد. در صورت برگزاری ۲۵ تا ۷۵ درصد کارگاه ها امتیاز ۱ و کمتر از ۲۵ درصد امتیاز ۰ خواهد گرفت.

ردیف ۲- نسبت تعداد کارکنان محیطی شرکت کننده در هر یک از کارگاه های آموزشی ابلاغ شده به تعداد کل کارکنان محیطی در یک سال اخیر: برای تعیین این شاخص، لازم است نسبت فوق برای هر کارگاه آموزشی به تفکیک محاسبه شود. در صورتی که در هر کارگاه آموزشی، حداقل ۷۵ درصد از کارکنان محیطی (شامل پزشکان و رابطین آموزشی) مراکز حضور داشته باشند امتیاز کامل ۲ داده خواهد شد. شرکت ۲۵ تا ۷۵ درصد کارکنان محیطی در هر کارگاه، امتیاز ۱ و کمتر از ۲۵ درصد امتیاز ۰ داده خواهد شد.

ردیف ۳- نسبت تعداد کارشناسان ستادی شرکت کننده در هر یک از کارگاه های آموزشی ابلاغ شده به تعداد کل کارشناسان ستادی در یک سال اخیر: برای تعیین این شاخص، لازم است نسبت فوق برای هر کارگاه آموزشی به تفکیک محاسبه شود. در صورتی که در هر کارگاه آموزشی، حداقل ۷۵ درصد از کارشناسان ستادی حضور داشته باشند امتیاز ۲ داده خواهد شد. شرکت ۲۵ تا ۷۵ درصد کارشناسان ستادی در هر کارگاه، امتیاز ۱ و کمتر از ۲۵ درصد امتیاز ۰ داده خواهد شد.

ردیف ۴- نسبت برنامه های آموزشی ستادی ارزشیابی شده به کل برنامه های آموزشی اجرا شده در طی ۶ ماه گذشته: با بررسی مستندات ارزشیابی برنامه های آموزشی برگزار شده در سطح ستاد، در صورتی که نسبت فوق حداقل ۷۵ درصد باشد، امتیاز کامل ۲ داده خواهد شد. وجود مستندات ارزشیابی در ۲۵ تا ۷۵ درصد برنامه های آموزشی اجرا شده، امتیاز ۱ و در کمتر از ۲۵ درصد موارد امتیاز ۰ داده خواهد شد.

ردیف ۵- نسبت تعداد برنامه های آموزشی ستادی سایر واحدها که با مشاوره های فنی واحد آموزش سلامت طراحی و اجرا شده است به تعداد کل برنامه های آموزشی در طی ۶ ماه گذشته: برای این

شاخص، مستندات مربوط به ارائه مشاوره های فنی آموزش سلامت شامل تعداد مراجعات حضوری و یا جلسات مشورتی که با هدف ارائه مشاوره های فنی برای طراحی مداخلات آموزشی انجام شده است، بررسی می شود. در صورت وجود چنین مستنداتی برای حداقل ۷۵ درصد باشد، امتیاز کامل ۲ داده خواهد شد. مستندات برای ۲۵ تا ۷۵ درصد برنامه های آموزشی، امتیاز ۱ و در کمتر از ۲۵ درصد موارد امتیاز ۰ داده خواهد شد.

ردیف ۶- نسبت برنامه های بسیج اطلاع رسانی آموزشی ارزشیابی شده به تعداد کل برنامه های بسیج که توسط واحد یا با مشارکت آن در طی ۶ ماه گذشته اجرا شده است: برای امتیازدهی به این شاخص، انتظار می رود حداقل برای ۷۵ درصد برنامه های بسیج های اطلاع رسانی آموزشی مستندات ارزشیابی وجود داشته باشد. مستندات برای ۲۵ تا ۷۵ درصد برنامه های آموزشی، امتیاز ۱ و در کمتر از ۲۵ درصد موارد امتیاز ۰ داده خواهد شد.

ردیف ۷- نسبت تعداد عناوین رسانه های آموزشی (کتابچه، پوستر، پمفلت، کلیپ، فیلم) ارزشیابی شده به تعداد کل رسانه های تولید شده در طی ۶ ماه گذشته: با بررسی مستندات ارزشیابی میزان تاثیر هر عنوان از رسانه های آموزشی تولید شده، در صورتی که نسبت فوق حداقل ۷۵ درصد باشد، امتیاز کامل ۲ داده خواهد شد. ارزشیابی ۲۵ تا ۷۵ درصد رسانه های آموزشی اجرا شده، امتیاز ۱ و نسبت کمتر از ۲۵ درصد امتیاز ۰ داده خواهد شد.

ردیف ۸- نسبت تعداد پژوهش های کاربردی آموزش سلامت به تعداد کل پژوهش های انجام شده در ستاد در طی ۶ ماه گذشته: برای این شاخص، کلیه مستندات مربوط به پژوهش های انجام شده در ستاد حوزه آموزش سلامت بررسی خواهد شد. با توجه به ماهیت برنامه های آموزش سلامت انتظار می رود بیش از ۲۰ درصد پژوهش های کاربردی ستادی به آموزش سلامت تعلق داشته باشد.

ردیف ۹- نسبت تعداد جلسات کمیته آموزش سلامت تشکیل شده در ستاد به تعداد جلسات پیش بینی شده در طی ۶ ماه گذشته: بررسی صورتجلسات مربوط به کمیته آموزش سلامت ستاد معاونت برای تعیین صورت نسبت فوق ضروری است. با توجه به این که انتظار می رود جلسات کمیته آموزش سلامت به صورت ماهانه برگزار شود، نسبت حداقل ۷۵ درصد امتیاز کامل ۲، نسبت بین ۲۵ تا ۷۵ درصد امتیاز ۱ و نسبت کمتر از ۲۵ درصد امتیاز ۰ خواهد داشت.

ردیف ۱۰- نسبت تعداد مصوبات اجرا شده کمیته آموزش سلامت به تعداد کل مصوبات در طی ۶ ماه گذشته: برای تعیین این تعداد، بررسی صورتجلسات کمیته های آموزش سلامت تشکیل شده و بررسی نتایج اقدامات مربوط به هر مصوبه لازم است. نسبت حداقل ۷۵ درصد امتیاز کامل ۲، نسبت بین ۲۵ تا ۷۵ درصد امتیاز ۱ و نسبت کمتر از ۲۵ درصد امتیاز ۰ خواهد داشت.

ردیف ۱۱- نسبت تعداد نظارت انجام شده بر فعالیت آموزش سلامت مراکز بهداشتی درمانی تابعه به تعداد کل نظارت های پیش بینی شده در ۶ ماه گذشته: با بررسی برنامه نظارت بر فعالیت های آموزش

سلامت مراکز بهداشتی درمانی تابعه و مستندات مربوطه، نسبت حداقل ۷۵ درصد امتیاز کامل ۲، نسبت بین ۲۵ تا ۷۵ درصد امتیاز ۱ و نسبت کمتر از ۲۵ درصد امتیاز ۰ خواهد داشت.

ردیف ۱۱- نسبت تعداد مراکز بهداشتی درمانی نظارت شده به کل مراکز تحت پوشش در ۶ ماه گذشته: با بررسی برنامه نظارت بر فعالیت های آموزش سلامت مراکز بهداشتی درمانی تابعه و مستندات مربوطه، نسبت حداقل ۷۵ درصد امتیاز کامل ۲، نسبت بین ۲۵ تا ۷۵ درصد امتیاز ۱ و نسبت کمتر از ۲۵ درصد امتیاز ۰ خواهد داشت.

ردیف ۱۳- نسبت تعداد برنامه های آموزشی اجرا شده با مشارکت واحد آموزش سلامت در محیط های آموزشی به تعداد کل این برنامه ها در ۶ ماه گذشته: محیط های آموزشی شامل مدارس، دانشگاه ها، حوزه های علمیه، کلاس های نهضت سوادآموزی و مواردی است که دارای کلاس های رسمی است. با بررسی مستندات برنامه های آموزشی در این محیط ها، نسبت حداقل ۷۵ درصد امتیاز کامل ۲، نسبت بین ۲۵ تا ۷۵ درصد امتیاز ۱ و نسبت کمتر از ۲۵ درصد امتیاز ۰ خواهد داشت.

ردیف ۱۴- نسبت تعداد برنامه های آموزشی اجرا شده با مشارکت واحد آموزش سلامت در محیط های کار به تعداد کل این برنامه ها در ۶ ماه گذشته: محیط کار شامل کارخانجات، کارگاه ها، اداره ها و سازمان هایی است که افراد در آن کاری انجام می دهند و در قبال کار خود اجرتی دریافت می کنند. با بررسی مستندات برنامه های آموزشی در این محیط ها، نسبت حداقل ۷۵ درصد امتیاز کامل ۲، نسبت بین ۲۵ تا ۷۵ درصد امتیاز ۱ و نسبت کمتر از ۲۵ درصد امتیاز ۰ خواهد داشت.

ردیف ۱۵- نسبت تعداد برنامه های آموزشی اجرا شده با مشارکت واحد آموزش سلامت در مکان های عمومی به تعداد کل این برنامه ها در ۶ ماه گذشته: مکان های عمومی، محل های حضور و یا تجمع گروه های مخاطب برنامه های سلامت مانند مراکز خرید، ایستگاه ها، پایانه ها و فرودگاه ها هستند. با بررسی مستندات برنامه های آموزشی در این محیط ها، نسبت حداقل ۷۵ درصد امتیاز کامل ۲، نسبت بین ۲۵ تا ۷۵ درصد امتیاز ۱ و نسبت کمتر از ۲۵ درصد امتیاز ۰ خواهد داشت.

ردیف ۱۶- نسبت تعداد منابع علمی (شامل کتاب، کتابچه، جزوه آموزشی و سی دی) تولید شده با مسئولیت یا مشارکت واحد آموزش سلامت به تعداد کل منابع تولید شده در ستاد در ۶ ماه گذشته: با توجه به ماهیت برنامه های آموزش سلامت انتظار می رود حداقل ۷۵ درصد منابع علمی ستاد با مسئولیت یا مشارکت واحد آموزش سلامت تولید شده باشد. در این صورت امتیاز شاخص ۲ خواهد بود. نسبت بین ۲۵ تا ۷۵ درصد امتیاز ۱ و نسبت کمتر از ۲۵ درصد امتیاز ۰ خواهد داشت.

ردیف ۱۷- نسبت برنامه های مناسبی (مانند همایش ها و نمایشگاه ها) اجرا شده با مسئولیت و یا مشارکت واحد آموزش سلامت به تعداد کل این برنامه ها در طی ۶ ماه گذشته: با توجه به ماهیت برنامه های آموزش سلامت انتظار می رود حداقل ۷۵ درصد برنامه های مناسبی با مسئولیت یا مشارکت واحد آموزش

سلامت تولید شده باشد. در این صورت امتیاز شاخص ۲ خواهد بود. نسبت بین ۲۵ تا ۷۵ درصد امتیاز ۱ و نسبت کمتر از ۲۵ درصد امتیاز ۰ خواهد داشت.

ردیف ۱۸- نسبت برنامه های مناسبی (مانند همایش ها و نمایشگاه ها) اجرا شده با هماهنگی های بین بخشی به تعداد کل این برنامه ها در طی ۶ ماه گذشته: با توجه به ماهیت برنامه های مناسبی در حوزه سلامت، انتظار می رود حداقل ۷۵ درصد برنامه های مناسبی با هماهنگی های بین بخشی اجرا شود. در این صورت امتیاز ۲ خواهد بود. نسبت بین ۲۵ تا ۷۵ درصد امتیاز ۱ و نسبت کمتر از ۲۵ درصد امتیاز ۰ دارد. بررسی مستندات مربوط به چنین هماهنگی هایی مانند صورتجلسات و تفاهم نامه ها ضرورت دارد.

ج) فرم های آماری

فرم گزارش فعالیت های واحد آموزش سلامت
معاونت بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی
مرکز بهداشت شهرستان
۶ ماهه اول ۶ ماهه دوم سال سال

۱- مدیریت برنامه های آموزشی

ردیف	موضوع آموزش	گروه هدف	تعداد فراگیران	شیوه آموزشی مورد استفاده	مبتنی بر نیازسنجی آموزشی	
					بلی	خیر

۲- مدیریت بسیج های اطلاع رسانی آموزشی (برای هر مورد بسیج یک جدول تکمیل شود)

موضوع بسیج اطلاع رسانی آموزشی:

تاریخ اجرای برنامه:

خیر

مبتنی بر نیازسنجی: بلی

تعداد موارد استفاده	نوع کانال	کانال های ارتباطی
	مشاوره حضوری	کانال های بین فردی
	مشاوره تلفنی	
	پست الکترونیکی	
	بحث گروهی	کانال های گروهی
	کارگاه	
	جلسات پرسش و پاسخ	
	سخنرانی	
	همایش	
	مراسم مذهبی و آیینی	
	نمایش ها	
	مسابقات ورزشی	
	نمایشگاه ها	
	
	جلسات بین بخشی با ارگان ها و سازمان های دولتی و غیردولتی	کانال های سازمانی، اجتماعی
	جلسات با دست اندرکاران رسانه	
	
	رادیو	کانال های ارتباط جمعی
	تلویزیون	
	سینما	
	اینترنت	
	روزنامه، مجله و خبرنامه	
	پلاکارد، بیلبوردها و مانیتورها	
	پوستر	
	کتاب، کتابچه و پمفلت	
	

۳- مدیریت برنامه های ارتقای سلامت

مکانیسم های عملیاتی	نوع برنامه	گروه هدف
جلب حمایت همه جانبه	جلسات حساس سازی (Sensitization) با ذی نفعان، تصمیم گیرندگان، شرکا و مخالفان	
	جلسات مذاکره (Negotiation) با تصمیم گیرندگان و شرکا	
	جلسات لابی (Lobbying) با تصمیم گیرندگان	
	جلسات ایجاد فشار (Pressuring) با مخالفان و تصمیم گیرندگان	
	جلسات مناظره (Debating) با مخالفان	
	جلسات دادخواهی (Petitioning) با تصمیم گیرندگان	
	سایر موارد	
ایجاد و توسعه محیط های حامی سلامت	مدارس و مراکز آموزشی مروج سلامت	تعداد
	بیمارستان های مروج سلامت	
	محیط های کار مروج سلامت	
	پایگاه های بسیج مروج سلامت	
	جامعه ایمن	
	شهر سالم	
	روستای سالم	
	سایر موارد	
تقویت اقدامات جامعه	برنامه های مشترک با سازمان های مردم نهاد (NGOs)	تعداد برنامه
	برنامه های مشارکتی با حضور داوطلبان سلامت محله ها	
	برنامه های مشارکتی با حضور داوطلبان سلامت ادارات	
	برنامه های مشارکتی با حضور داوطلبان سلامت دانش آموزی	
	پروژه مشترک با فرهنگسراها و کانون های فرهنگی هنری	
	پروژه مشترک با شوراهای اسلامی شهر و روستا	
	پروژه مشترک با حوزه های علمیه	
	پروژه مشترک با خیرین سلامت	
	سایر موارد	

۴- مدیریت تولید منابع و رسانه های آموزشی

پیش آزمون		مصوبه کمیته آموزش سلامت		گروه هدف	موضوع	منبع / رسانه
نشده	شده	ندارد	دارد			
						کتاب
						کتابچه
						پوستر
						پمفلت
						نشریه
						تراکت
						بنر
						سی دی
						برنامه رادیویی (با ذکر نوع برنامه)
						برنامه تلویزیونی (با ذکر نوع برنامه)

۵- پژوهش های مرتبط با آموزش سلامت

تعداد	موضوع پژوهش	فعالیت مرتبط با پژوهشی
		تهیه پروپوزال (طرح پیشنهادی)
		مشارکت در طراحی و اجرای پژوهش
		اجرای پژوهش
		تامین منابع مالی